

Ο Πρόεδρος του ΕΤΕΚ Κωνσταντίνος Κωνσταντή μιλά για την προβληματική πολεοδομική και χωροταξική ανάπτυξη του τόπου και επισημαίνει τα χαρακτηριστικά που γρέπει να έχει ένα στρατηγικό πολεοδομικό και χωροταξικό πλάνο

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

Η αναρρολογική πολεοδομική και χωροταξική ανάπτυξη στον τόπο μας τείνει να γίνει άλλη μια «παθγένεια». Ενώ σε χώρες του εξωτερικού το εν λόγω θέμα προσεγγίζεται με σοβαρότητα, επιστημονικό τρόπο και στρατηγική προσοχή, στην Κύπρο υπάρχει αδράνεια με σοβαρές επιπτώσεις που υπονομεύουν μάλιστα το μέλλον του τόπου. Το «Πάτι χρειάζεται ο χωροταξικός σχεδιασμός σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος» ήταν εξάλλου το θέμα της διάλεξης του επίκουρου καθηγητή Τμήματος ΠΑ-ΠΘ Ευάγγελου Αποργέρακα, που διοργάνωσε το ΕΤΕΚ στις 19.5.2022. Τα συμπεράσματα από τη διάλεξη, που είναι αναρτημένη και πρόσβαση για όλους, στο youtube (Εργαστήρι «Πάτι χρειάζεται ο Χωροταξικός Σχεδιασμός σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος») πολλά και σημαντικά. Σε συνέντευξη που μας παραχώρησε ο Πρόεδρος του ΕΤΕΚ Κωνσταντίνος Κωνσταντή, υπογραμμίζει τους λόγους για τους οποίους δεν έχουμε καταφέρει μέχρι τώρα να δημιουργήσουμε ως πολιτεία ένα ορθολογικό πολεοδομικό και χωροταξικό πλάνο. Επισημαίνει επίσης τις επιπτώσεις που προκύπτουν από το γεγονός αυτό, ενώ αναφέρεται στα κύρια χαρακτηριστικά και τις κατευθύνσεις στις οποίες πρέπει να κινείται το πολεοδομικό και χωροταξικό πλάνο που η επικρατική πλέον ανάγκη ορίζει πως πρέπει πάραυτα να εκπονηθεί.

Πόσο ορθολογική είναι η πολεοδομική ανάπτυξη στην Κύπρο και πού οφείλονται οι ποικίλες στρεβλώσεις της χωροταξικής και πολεοδομικής πραγματικότητας στον τόπο μας;

Η πολεοδομική ανάπτυξη στην Κύπρο δεν είναι ορθολογική, πρώτα απ' όλα επειδή η οργάνωση του εδάφους της Δημοκρατίας έχει διαταραχθεί από τα πολιτικά και στρατιωτικά γεγονότα του παρελθόντος, αλλά κυρίως διότι έχει επικρατήσει μια κουλτούρα εφήμερης διαχείρισης του εδάφους χωρίς έγκληση και φροντίδα για τις επόμενες γενιές και τη σταθερή, μακροχρόνια και βιώσιμη ανάπτυξη. Στο τμήμα που ελέγχει η Δημοκρατία ακολουθήσαμε μιαν αποασματική χωροθέτηση χρήσεων και υποδομών αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση των προβλημάτων που ανέκυπταν κάθε φορά χωρίς όραμα και πρόβλεψη για το μέλλον.

Δεν έχουμε, επί της ουσίας, διαθέσιμη γη για την όποια μεγάλη στρατηγική επένδυση εθνικής σημασίας προκύψει

σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, δεν έχουμε διασφαλίσει τη γεωργική μας γη και την ασφάλεια των τροφίμων, δεν έχουμε επαρκή ελεύθερη παράκτια γη για τη στρόφι στην γαλάζια ανάπτυξη, δεν έχουμε σχεδιάσει τις ανάγκες μας για οχλούσα βιομηχανία, λατόμηση κ.λπ. Προτεραιότητα πάντοτε ήταν η διάσχιση αξόνων και οδικών δικτύων διαφόρων κατηγοριών, για τη διευκόλυνση της διάσχισης οικοπεδοποίησης με τα ίδια πρότυπα από το 1949, ταυτίζοντας μονοθεματικά την ανάπτυξη με την αγορά ακινήτων.

Επανελημμένους έχετε ως ΕΤΕΚ δηλώσει ότι είναι επταετή η ανάγκη η εκπόνηση ενός χωροταξικού στρατηγικού σχεδίου. Γιατί δεν έχει γίνει κάτι τέτοιο μέχρι τώρα; Υπάρχει κάτι που ετοιμάζεται προς αυτήν την κατεύθυνση;

Το τελευταίο διάστημα έχουν πυκνώσει τα περιστατικά με τα οποία καταδεικνύεται η ευθύνη που φέρουμε, ως Πολιτεία και κοινωνία, για το πώς γίνεται αντιληπτή, αλλά και πώς υλοποιείται η ανάπτυξη στον τόπο μας. Είναι πλέον προφανές ότι, στην «ανάπτυξη» που βιώνουμε, συχνά αγνοούνται θεμελιώδεις αρχές όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ο εν γένει ορθολογισμός και η βιωσιμότητα που πρέπει να χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη της χώρας. Η απουσία χωροταξικού σχεδιασμού είναι κομβικής σημασίας γι' αυτές τις στρεβλώσεις.

Ο νόμος περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας ορίζει ως αρμόδιο το Υπουργείο Οικονομικών για την εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου. Θεωρώ ότι η απροθυμία μέχρι σήμερα των τεκνοκρατών του Υπουργείου μαζί με την έλλειψη πολιτικής βούλησης από τις εκάστοτε κυβερνήσεις αποτελούν τον κύριο λόγο αυτής της υπέρτασης. Μέσα από την ημερίδα που έγινε καταδείχθηκε ότι, τόσο στο Υπουργείο Οικονομικών, όσο και στα Υπουργεία Εσωτερικών και Περιβάλλοντος αρχίζει να γίνεται πλέον συνείδηση η αναγκαιότητα ενός χωροταξικού πλαισίου. Είναι ένα ζήτημα μακρόχρονο, που δεν επιλύει άμεσα προβλήματα και γι' αυτό δεν είναι ελκυστικό για να προχωρήσει, θα πρέπει όμως κάποιες φορές να κτύπησε και για τα παιδιά μας. Για τον λόγο αυτό το ΕΤΕΚ θα επιμένει στην προώθησή του και μέσα από άλλες δράσεις.

Ποια θεωρείτε πως πρέπει να είναι τα βασικά χαρακτηριστικά ενός χωροταξικού - πολεοδομικού

πλάνου για την Κύπρο και ποιες ανάγκες πιστεύετε ότι πρέπει να ικανοποιεί και να θέσει ως προτεραιότητα ένας τέτοιος σχεδιασμός;

Η μη εφαρμογή ενός ολιστικού χωροταξικού-πολεοδομικού πλάνου για την Κύπρο έχει αναπόφευκτα προκαλέσει σειρά αρνητικών συνεπειών, στις οποίες δόθηκαν λύσεις σε τοπικό επίπεδο μέσα από αποσπασματικές και σπασματικές προσπάθειες λόγω απουσίας ενός καθολικού οράματος και σχεδιασμού. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι ανάγκη και θα πρέπει να προωθηθεί χωρίς άλλη καθυστέρηση η εκπόνηση ενός Στρατηγικού Χωροταξικού Σχεδίου/Πλαισίου (Περιφερειακού - Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης) για τη Νήσο, το οποίο θα αφορά ολόκληρη την Κύπρο και την ισορροπημένη κατανομή των πόρων, των ευκαιριών ανάπτυξης, των υποδομών και των μεγάλων κλίμακας χρήσεων. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να περιστρέφεται γύρω από τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης - περιβαλλοντική υπευθυνότητα, οικονομική βιωσιμότητα και κοινωνική υπευθυνότητα- και να απαντά σε μια σειρά από κρίσιμα ερωτήματα. Ποια, για παράδειγμα, είναι περιβαλλοντικά η φέρουσα ικανότητα του εδάφους μας, τι και σε ποιο βαθμό θα πρέπει να προστατευθεί σε σχέση με τη φύση και το τοπίο; Ποιος είναι ο αναπτυξιακός ρόλος κάθε πόλης και οικισμού; Πώς αναδεικνύονται στον περιφερειακό και διεθνή ανταγωνισμό και πώς δεν υποσκάπτει η μία πόλη την άλλη; Ποια είναι η απαραίτητη γη που θα πρέπει να διασφαλιστεί για το μέλλον της οικονομίας, των δραστηριοτήτων προτεραιότητας και για τη στέγαση πληθυσμού; Πώς συνδυάζονται οι επιθυμητές συγκεντρώσεις κατοικίας και άλλων χρήσεων με το εθνικό σύστημα μεταφορών; Πώς διατηρείται η ισόρροπη ανάπτυξη και οι ισόρροπες ευκαιρίες και κοινωνικές υποδομές (παιδεία, υγεία, πρόνοια κ.λπ) προς το σύνολο του πληθυσμού;

Συνολικά, στόχος είναι ο ορθολογικός σχεδιασμός της ανάπτυξης προς την κατεύθυνση της δικαιότερης κατανομής της, σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες του τόπου, με όραμα και σεβασμό στην ταυτότητα της Κύπρου, το περιβάλλον και τους ανθρώπους της.